

Wyższa stawka tylko dla najniżej zarabiających sprzeczna z konstytucją?

Podniesienie do 13 zł za godzinę minimalnego wynagrodzenia nie przewiduje obowiązku adekwatnego podwyższenia stawek za prace wymagające wyższych kwalifikacji. To oznacza relatywne pogorszenie sytuacji fachowców o lepszym przygotowaniu zawodowym i może naruszać konstytucyjną zasadę równości – twierdzą Bartosz Graś i Michał Kołtunowicz z kancelarii Kijewski, Graś.

foto. Thinkstock

Autorzy przygotowali opinię prawną w sprawie oceny zgodności z Konstytucją ustawy z 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw

Jak przypominają autorzy opracowania, z dniem 1 stycznia 2017 roku na mocy ustawy z dnia 22 lipca 2016 roku o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz niektórych innych ustaw (dalej jako „ustawa zmieniająca”), wejdzie w życie nowelizacja ustawy z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (dalej jako „ustawa o minimalnym wynagrodzeniu”). Jest to istotna zmiana, ponieważ ustawa o minimalnym wynagrodzeniu w dotychczasowym brzmieniu dotyczyła wyłącznie osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Minimalna stawka nie tylko przy umowie o pracę

Ustawodawca wprowadza od 1 stycznia 2017 roku minimalną stawkę godzinową dla osób zatrudnionych na podstawie umów zlecenia oraz dla samozatrudnionych.

Zgodnie z przepisami ustawy zmieniającej, minimalna stawka godzinowa to minimalna wysokość wynagrodzenia za każdą godzinę wykonania zlecenia lub świadczenia usług, przysługująca przyjmującemu zlecenie lub świadczącemu usługi. Od dnia 1 stycznia 2017 roku wysokość minimalnej stawki godzinowej to 13 złotych brutto, która będzie corocznie waloryzowana.

W tym miejscu należy przytoczyć definicję legalną przyjmującego zlecenie lub świadczącego usługi. Zgodnie z art. 1 ustawy zmieniającej jest to:

- a) osoba fizyczna wykonująca działalność gospodarczą zarejestrowaną w Rzeczypospolitej Polskiej albo w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej lub państwem Europejskiego Obszaru Gospodarczego, niezatrudniająca pracowników lub niezawierająca umów ze zleceniobiorcami, albo
- b) osoba fizyczna niewykonywająca działalności gospodarczej,
 - która przyjmuje zlecenie lub świadczy usługi na podstawie umów, o których mowa w art. 734 (przyp. umowa zlecenia) i art. 750 (przyp. umowa o świadczenie usług) ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, na rzecz przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej albo na rzecz innej jednostki organizacyjnej, w ramach prowadzonej przez te podmioty działalności.

Lepsza ochrona zatrudnionych

Nie budzi wątpliwości, że ustawodawca wprowadza minimalną stawkę godzinową w celu zapewnienia ochrony osobom zatrudnionym na podstawie umów zlecenia oraz osobom współpracującym na podstawie umowy o świadczenie usług, których wynagrodzenie

z tytułu zlecenia lub świadczenia usług jest na poziomie niższym niż wynagrodzenie przysługujące pracownikom zatrudnionym na podstawie umów o pracę.

Od dnia 1 stycznia 2017 roku przepisy o minimalnej stawce godzinowej będą miały zastosowanie także do umów zlecenia oraz umów o świadczenie usług zawartych przed tą datą, w związku zarówno dający zlecenia, jak i zamawiający usługi powinni dostosować zawarte umowy do omawianej nowelizacji.

Problem w zamówieniach publicznych

Nowelizacja ma istotny wpływ na podmioty realizujące zamówienia publiczne, ponieważ obowiązki z niej wynikające prowadzą do zwiększenia kosztów wykonania zamówienia publicznego.

Art. 8 ust. 1 ustawy zmieniającej, który wszedł w życie z dniem 1 września 2016 roku stanowi, iż w razie ustalenia albo zmiany wysokości minimalnej stawki godzinowej, jeżeli ma to wpływ na koszty wykonania przez wykonawcę zamówienia publicznego realizowanego na podstawie umowy zawartej w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wszczętego przed dniem 1 września 2016 roku, każda ze stron umowy, w terminie nie dłuższym niż do dnia 31 grudnia 2016 roku, może zwrócić się do drugiej strony z pisemnym wnioskiem o przeprowadzenie negocjacji dotyczących zawarcia porozumienia w sprawie odpowiedniej zmiany wynagrodzenia. Natomiast przez odpowiednią zmianę wynagrodzenia, należy rozumieć sumę wzrostu kosztów wykonawcy zamówienia publicznego wynikających z podwyższenia dotychczasowej kwoty wynagrodzenia przysługującego odpowiednio przyjmującym zlecenie lub świadczącym usługi biorącym udział w realizacji części zamówienia pozostałej do wykonania, poczynając od dnia 1 stycznia 2017 roku, do wysokości minimalnej stawki godzinowej.

Wyższych stawek nie podnosimy

Ustawa zmieniająca nie przewiduje możliwości podwyższenia wynagrodzenia wykonawcy zamówienia publicznego o koszty związane z podwyższeniem wynagrodzenia pracowników wykwalifikowanych, których wynagrodzenie ustalone zostało na poziomie 13 złotych brutto przed dniem wejścia w życie nowelizacji. Tym samym osoby o nieporównywalnych kwalifikacjach zawodowych czy nieporównywalnej odpowiedzialności będą miały prawo do jednakowej stawki wynagrodzenia godzinowego, na przykład w sektorze usług ochrony osób i mienia.

W naszej ocenie, w art. 8 ustawy zmieniającej powinien zostać dodany dodatkowy ust. 3 dotyczący podwyższenia dotychczasowej kwoty wynagrodzenia przyjmującym zlecenie lub świadczącym usługi biorącym udział w realizacji części zamówienia pozostałej do wykonania, poczynając od dnia 1 stycznia 2017 roku proporcjonalnie do podwyższenia wynagrodzenia przyjmującym zlecenie lub świadczącym usługi wynikającego z art. 8 ust. 1 ustawy zmieniającej.

To samo niezależnie od kwalifikacji?

W świetle obecnego brzmienia ustawy zmieniającej może dojść do sytuacji, w której wynagrodzenie pracownika niewykwalifikowanego i wynagrodzenie pracownika wykwalifikowanego zostanie ustalone na tym samym poziomie. Ustawodawca nie przewidział, że w związku z wprowadzeniem minimalnej stawki godzinowej zachodzi również konieczność stosowania zasady wynikającej z art. 18 3c. § 1 kodeksu pracy, zgodnie z którą pracownicy mają prawo do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości. Ustawodawca, wprowadzając minimalną stawkę godzinową powinien uwzględnić konieczność wprowadzenia tej zasady w brzmieniu odpowiednio dostosowanym do przepisów ustawy o minimalnym wynagrodzeniu.

Czytaj: Branża ochrony chce sprawiedliwej waloryzacji wynagrodzeń>>

Konstytucyjna zasada równości

Ustawodawca pominął fakt, iż zgodnie z zasadą równości wynikającą z art. 32 Konstytucji, zasadnym jest podwyższenie wynagrodzenia wszystkim przyjmującym zlecenie lub świadczącym usługi w związku z realizacją zamówień publicznych. Stwierdzenie, że ustawa nowelizująca zmierza do realizacji przez ustawodawcę zasady równości obywatela wobec prawa wyrażonej w art. 32 Konstytucji, nie do końca wydaje się być właściwe. Zgodnie z art. 32 Konstytucji wszyscy są równi wobec prawa i wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne, a także - nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Omawiane zmiany dotyczą zleceniobiorców oraz samozatrudnionych, których wynagrodzenie zostało ustalone na poziomie poniżej 13 złotych brutto.

Państwo dobre tylko dla niektórych?

Na mocy przepisów ustawy nowelizującej ochronie prawnej podlegają interesy tych osób, których wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług zostało ustalone poniżej 13 złotych brutto, natomiast ochrona ta nie obejmuje tych zleceniobiorców i samozatrudnionych, których wynagrodzenie przed dniem wejścia w życie nowelizacji zostało ustalone na poziomie 13 złotych brutto za godzinę.

Nieuwzględnienie interesów wszystkich przyjmujących zlecenie oraz świadczących usługi oraz możliwości podwyższenia

ich wynagrodzenia w związku z realizacją zamówień publicznych poprzez brak w ustawie nowelizującej regulacji w tym zakresie, może także stanowić przejaw naruszenia konstytucyjnej zasady sprawiedliwości społecznej wynikającej z art. 2 Konstytucji.

Autorzy: Bartosz Graś, adwokat, Michał Kołtunowicz, prawnik - Kijewski, Graś Kancelaria Prawna Sp.k.